

There are no translations available.

Чаплигін Г. пенсіонер,
колишній заступник директора НЗФ
м. Нікополь, Україна

Славнозвісну скіфську пектораль знайшли... Завдяки випадку?

*Курган Товсту Могилу хотіли продати як чорнозем,
але перед цим, на щастя, запросили археологів...*

У 60-х роках минулого століття я працював заступником керуючого тресту «Орджонікідземарганець» з економіки. Пізніше перейшов на Нікопольський завод феросплавів - заступником директора з капітального будівництва. І от якось у 1970 році до мене за допомогою звернувся мій добрий знайомий з Дніпропетровська - Володимир Миколайович Колохов (ми разом з ним служили на бойових кораблях Балтійського флоту, потім вчилися у Дніпропетровському інженерно-будівельному інституті). На той час Колохов був обраний головою виконкому ради депутатів трудящих Індустріального району м. Дніпропетровська, який, за згадками старожилів, називався тоді ще й «по-народному» - Амур-Піски.

Колохов просив мене влаштувати зустріч з Григорієм Лукичем Середою - директором того самого тресту «Орджонікідземарганець», який було згодом реорганізовано в Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат. Я добре знав Середу з попередньої роботи, але все ж поцікавився: яка ж ціль такого рандеву? Дізнався, що метою мого товариша було добитися згоди керівництва комбінату на передачу запасу чорнозему, який був на його складах для подальшої рекультивациі місць видобування руди, Амур-Піскам, що цілком виправдовували таку назву (район стояв переважно на пісках) та вкрай потребували озеленення центральної частини території Індустріального району. А яке озеленення на пісчаних ґрунтах - тут рілля потрібне. Ну що ж, я дав згоду і невдовзі до мене приїхав Колохов разом із керівником Придніпровської залізниці В.О. Ломоносовим.

Наступного дня ми вже були в Орджонікідзе - у прийомній кабінету Середи. На початку зустрічі він хитрувато посміхнувся до нас й запитав:
- А чого ви, хлопці, до мене приїхали?

Коли Колохов пояснив йому суть справи, то Григорій Лукич відрізав: мовляв, землю він не торгує. Проте, дізнавшись, що залізниця надасть додаткові вагони не тільки для вивезення чорнозему, але й руди для заводу феросплавів, пом'якшав. І звернувся до мене з проханням запропонувати гостям у якості «порції чорнозему» 8-метровий курган Товста Могила, який знаходився біля електродепо комбінату. Цей курган в зону кар'єрних розробок не потрапляв, але височів поруч із залізницею.

Оглянувши Товсту Могили і вирахувавши обсяги її чорноземного насипу, ми повідомили Середі, що такий запас цілком задовольнить на першому етапі озеленення Індустріального району м. Дніпропетровська. Григорій Лукич протягнув руку, але попередив, що зв'яжеться з Києвом - з якимось Борисом Мозолевським - на предмет попереднього дослідження Товстої Могили, але врешті-решт це питання буде обов'язково вирішене позитивно. Прізвище Мозолевського на той час мені ні про що не говорило, але я був задоволений, що допоміг своєму другові.

І ось у червні 1971 р. я почув приголомшливу новину - про сенсаційні знахідки у Товстій Могили. Лечу до Середи з проханням дати щось на згадку про наш візит до нього минулого року, який мав такі вікопомні наслідки. Григорій Лукич тоді був дуже задоволений результатом розкопок, але сказав, що знахідки поїдуть до Києва. Проте, я був наполегливий, і мені врешті-решт вручили на пам'ять дві знахідки з кургану - наконечник скіфської бронзової стріли і донну частину давньогрецької амфори.

Минуло вже багато років. Наконечник стріли загубився, але ніжка амфори збереглася. І в день відзначення 70-річчя народження археолога Бориса Миколайовича Мозолевського, що розкопав курган Товста Могила, на прохання заступника директора музею з наукової роботи Мирослава Жуковського я передав цей експонат для збереження у музей. От таким чином потреба у чорноземі прискорила (якщо не сказати більше - спричинила) найвидатніший успіх Бориса Мозолевського як археолога - знахідку славетної скіфської пекторалі та інших старожитніх раритетів. Хоча ця історія аж ніяк не принижує цілеспрямованості і інтуїції Бориса Миколайовича як видатного вченого-археолога...

Никопольская правда, 2007. - 13 вересня.

Переведення в електронний вигляд: Волкова К.Ф.

Джерело: □ Співець скіфського степу / Упорядник П.К. Ганжа. - Нікополь : СПД Фельдман О.О., 2011. - с. 88-89.

На нашому сайті Ви можете дізнатися більше про Мозолевського Бориса Миколайовича:

- [Мозолевський Борис Миколайович \(1936-1993 рр.\)](#)

[У разі використання матеріалів цього сайту активне посилання на сайт обов'язкове](#)